

El nucli central que dóna suport a aquesta trobada biennal és una colla de professors força avinguts i avinguts que van adobar aquestes jornades gallegues, en general avorrides, despentinades i massa espesses de programació, amb un compost químic rar i estimulants: la il·lusió —una il·lusió com si fos antiga— pel diàleg. Sembla que només pugui ser així, en ètica, i que finalment el tema (el congrés, en aquest cas) es desfaci sempre sota la pel·lofa satisfactòria de la possibilitat d'entendre's, sense saber ben bé sobre què. Potser és veritat que no cal saber-ho. I això val des de la valoració global de la Setmana fins a la frase més arraconada de qualsevol dels conferencians.

És cert. L'objecte interrogant de la major part de les intervencions estipulades i dels debats fou «com és determinable, més o menys pragmàticament o transcendentalment, la racionalitat humana en el terreny de la moral?», és a dir, «com és possible, en alguna de les seves facetes, l'ètica (llenguatge) objectiva?». Preguntes on ressonava, paradoxalment, una actitud no gens especulativa, una convicció palesa que aquell que se les formulà està preparat per a la vida moderna. Els instruments per a dur a terme una anàlisi tan

delicada en el bosc d'obscuritats tan subtils de la risible racionalitat han d'esmolarse molt bé. Dels vint-i-cinc participants titulars, entre ponències, comunicacions i conferències, cal reconèixer que només mitja dotzena justa havia cridat l'esmolet. Entre aquests són dignes de menció —i, per consegüent, citar els seus noms no és un error deontològic— Manuel Jiménez Redondo, amb una ponència de filar prim titulada «Aprendizaje, racionalidad y conflicto racional», i José Luís Colomer, comunicant poc exemplar —per qüestions d'horari— però extraordinàriament agut, que va parlar sobre «Derechos humanos frente a utilitarismo».

En resum, sí, més que no emmarcar un debat interessant, la gràcia d'un congrés consisteix a despertar el desig o la perplexitat, a suggerir nous camps de labor i a conèixer futurs col·laboradors, considerarem aquells dies tranquils a la idíl·lica ciutat de l'apòstol com un bon congrés, recomanarem la lectura de les actes i augurarem a la *Semana de Ètica* un avenir clamorós. És clar, en la mesura que pugui ser clamorosa la poca pau que hi ha en les coses morals i racionals.

J.C.P.

Xè. CONGRÉS INTERAMERICÀ DE FILOSOFIA

Del 18 al 24 d'octubre del 1981, se celebrà l'esmentat Congrés a la ciutat de Tallahassee, capital de l'Estat de Florida (EE.UU.). El francès —Quebec—, l'anglès, el castellà i el portuguès —Brasil— foren idiomes oficials del Congrés.

L'indret escollit fou un encert. Quilòmetres quadrats atapeïts de pins olorosos i un clima dolç com un petó. El campus universitari i àdhuc la ciutat entera desapareixen sota les ales d'aquella pineda gegant. Els peus dels EE.UU. s'enfonsen en la parla castellana. Els llatinoamericans, per aquest costat, no se sentiren tan estrangers.

No tots els qui volien participar en el Congrés pogueren fer-ho. L'economia en uns casos, la política en d'altres, ho impediren.

El tema entrat dels estudis del Congrés fou: *Filosofia i drets humans*. Les sessions de treball anaven de 9,30 a 12,15 i de les 14 hores a les 17. Funcionaven simultàniament dotze equips de treball. Als vespres, de les 19,30 a les 22, tenia lloc una taula rodona amb col·loqui.

És impossible de cronicar el que es tractà en cada un dels dotze equips de treball durant aquella setmana. Només es podia assistir a un, cada vegada. Els aspectes més debatuts foren: 1) Fonamentació dels drets humans; 2) Drets humans i política; 3) Drets humans i moral; 4) Drets humans i legislació; 5) Drets humans i educació; 6) Drets humans i religió.

Pel que vaig sentir, predominà l'intent de fo-

namentar metafísicament els «drets de l'home», ja referint-se a una suposada *naturalesa humana*, ja invocant la *persona humana* —en la línia personalista—, o bé emprant *anàlisis fenomenològiques* del «lebenswelt». Els enfocaments analítics quedaren en un segon pla. La gent que venia dels països llatinoamericans denunciava la violació desvergonyida dels Drets Humans; això

forçà potser el discurs filosòfic a justificar la bona causa de la seva denúncia.

Agazzi —Itàlia—, Sánchez Vázquez —Mèxic—, Cauchy —Canadà—, Semenov —URSS—, Perelman —Bèlgica—, Farré —Argentina—... són noms coneguts entre els assistents al dit Congrés.

O.F.